

در این خصوص محسن محمدی مدیرعامل هلدینگ صنایع عمومی تأمین سازمان تأمین اجتماعی اظهار داشت: با توجه به محدودیت‌های منابع آبی کشور، توسعه کشت فراسرزمینی را در دستور کار داریم و بر اساس تفاهم صورت گرفته در این کشور به کشت غلات و کالاهای اساسی می‌پردازیم. وی افزود: برای کشت فراسرزمینی کشورهایی نیز در آفریقا و امریکای جنوبی در حال مطالعه داریم و با در نظر گرفتن ملاحظات سیاسی و اقتصادی کشت فراسرزمینی در کشورهای دیگر نیز توسعه می‌یابد. این مقام مسئول گفت: کشت فراسرزمینی البته به معنی بی‌توجهی به تولید داخل نیست و با در اختیار داشتن دانش روز و تکنولوژی‌های جدید می‌توان از همین منابع آب و خاک کشور بدرستی استفاده کرد و میزان تولید در واحد سطح و بهره‌وری را افزایش داد.

مسئولان وزارت جهاد کشاورزی چه می‌گویند؟

وزارت جهاد کشاورزی اعلام کرده است که هدف از ترویج نظام بهره‌برداری مذکور، تولید محصولات کشاورزی آبر و سایر محصولات وارداتی در کشورهای مستعد موضوع می‌باشد. به‌طوری که درحال حاضر چندین تفاهمنامه با بهره‌برداران برای واردات نهاده‌های دامی از طریق کشت فراسرزمینی در مرحله نهایی شدن است. سیدجواد ساداتی‌نژاد، وزیر جهاد کشاورزی با تأکید بر اینکه در بحث صادرات نگاه ما به سمت واردات محصولات آبر با کشت فراسرزمینی است به گونه‌ای که کشت فراسرزمینی را تولید و وارد سرزمین خود کنیم و محصولاتی که در داخل کشور تولید می‌شوند محصولات استراتژیک باشند.

در همین زمینه محسن شاطرزاده، مجری طرح کشت فراسرزمینی وزارت جهاد کشاورزی درباره اقدامات انجام شده برای اجرای این طرح در کشور گفت: از سال گذشته فصل جدیدی در وزارت جهاد کشاورزی برای کشت فراسرزمینی شروع و برای این طرح مجری انتخاب شد، زمانی که این سمت را برعهده گرفتم با وزیر وقت جهاد کشاورزی به این جمع‌بندی رسیدیم که لازم است وزیر جهاد کشاورزی، سیاست‌های وزارتخانه در خصوص کشت فراسرزمینی را ابلاغ کند. این سیاست‌ها تدوین و نهایی شد و در دی ماه سال ۱۳۹۹ از سوی وزیر وقت جهاد کشاورزی در چهار محور ابلاغ شد.

۴ محصول تحت پوشش هستند

وی اضافه کرد: بر این اساس فقط چهار محصول ذرت، سویا، جو و دانه‌های روغنی شامل کلزا و آفتابگردان تحت پوشش این طرح قرار می‌گیرند و تسهیلات به متقاضیان مربوطه ارائه می‌شود. سالانه ۱۵ میلیون تن واردات از این چهار محصول به کشور انجام می‌شود به طوری که ما فقط ۱۰ میلیون تن ذرت در سال وارد می‌کنیم که رقم بسیار بزرگی است. به گفته شاطرزاده، تسهیلات کشت فراسرزمینی به کسانی تعلق می‌گیرد که در ایران ثبت شده باشند و در وزارت جهاد کشاورزی تشکیل پرونده داده و صلاحیت حرفه‌ای آنها در کمیته تعیین صلاحیت وزارت جهاد کشاورزی تأیید شده باشد. این کمیته متشکل از چهار معاون وزیر جهاد می‌باشد. شرکت‌های تأیید صلاحیت شده برای عقد قرارداد به معاونت بازرگانی وزارت جهاد یا

شرکت‌های مباشر معرفی می‌شوند. تعهد خرید از طریق خرید تضمینی یا سلف‌خری یا کشت قراردادی هم محور سوم این سیاست‌ها است؛ به عبارتی ما قبل از فصل کشت، با تولیدکننده قرارداد می‌بندیم و دو ماه بعد از فصل برداشت، محصول باید در گمرک ایران به وزارت جهاد تحویل داده شود. خرید در قالب قرارداد و به‌صورت ارزی خواهد بود. پیش‌پرداخت در قالب تسهیلات ارزی توسط بانک مرکزی و یا صندوق توسعه ملی پرداخت خواهد شد. وی ادامه داد: ما موافقت صندوق توسعه ملی را اخذ کردیم تا بتوانیم برای کسانی که با ما قرارداد می‌بندند، وام‌های ارزی درخواست کنیم. ضمن اینکه بر اساس مصوبه بانک مرکزی که در سال ۹۷ تصویب شده، این بانک آماده پرداخت

به‌طور کلی برای کشت فراسرزمینی کشورهایمانند روسیه، قزاقستان، اوکراین و برزیل استقبال بیشتری صورت گرفته است

ارز نیمایی به فعالان کشت فراسرزمینی است که البته این فعالان باید از طرف وزارت جهاد کشاورزی معرفی شوند. در سیاست‌های جدید فقط به محصول نهایی تسهیلات می‌دهیم و به زمین و ماشین‌آلات و سایر هزینه‌های تولید تسهیلاتی تعلق نمی‌گیرد. به عبارتی در آغاز فصل کشت، پیش‌پرداخت ارزی در قبال ضمانت‌نامه به فعال کشت فراسرزمینی پرداخت می‌شود و زمانی که محصول نهایی را در گمرک ایران تحویل داد مابقی آن را تسویه خواهیم کرد.

انتخاب ۷ شرکت بزرگ و تأیید صلاحیت آنها

شاطرزاده اضافه کرد: ناگفته نماند حداقل محصول تحویلی برای عقد قرارداد با فعالان کشت فراسرزمینی باید ۵۰ هزار تن باشد و اگر میزان تولید کمتر از این رقم باشد، با متقاضی قرارداد بسته نخواهد شد. به عبارتی فعال کشت فراسرزمینی باید حداقل ۱۵ هزار هکتار زمین آبی یا بیش از ۳۰ هزار هکتار زمین دیم داشته باشد تا بتواند حداقل ۵۰ هزار تن محصول را تولید کند. بنابراین کسانی که مساحت زمین‌های‌شان کمتر از

این ارقام باشد، امکان عقد قرارداد با وزارت جهاد کشاورزی و استفاده از تسهیلات را ندارند. در زمان عقد قرارداد اسناد اجاره یا مالکیت این زمین‌ها باید ارائه شود و این اسناد باید به تأیید سفارت و کنسولگری کشورمان در کشور محل تولید رسیده باشد.

وی گفت: سال گذشته این سیاست‌ها به شرکت‌ها و دستگاه‌های مختلف ابلاغ و فراخوان داده شد ضمن اینکه تاکنون هفت شرکت بزرگ که متقاضی این کار بودند درخواست داده و پرونده تشکیل داده‌اند. صلاحیت تعدادی از آنان در کمیته ذیربط تأیید شده و هم اکنون مراحل عقد قرارداد نهایی را طی می‌کنند. ضمن اینکه تقاضای حدود ۲۰ شرکت نیز در دست بررسی است. هفت شرکت بزرگی که صلاحیت آنها تأیید شده هر کدام بین ۵۰ هزار هکتار تا یک میلیون هکتار زمین در یک کشور خارجی در اختیار دارند. با توجه به زمانبر شدن ابلاغ نظامنامه کشت فراسرزمینی توسط وزیر جهاد (ابلاغ در چهارم اردیبهشت ۱۴۰۱) این شرکت‌ها فعلاً در مرحله عقد قرارداد با شرکت‌های مباشر هستند. به گفته این مقام مسئول، ما برای فعالان کشت فراسرزمینی، کشور خاصی را برای انجام کشت تعیین نمی‌کنیم اما به متقاضیان مشورت‌ها و اطلاعات لازم را می‌دهیم ولی به‌طور کلی از کشورهایی مانند روسیه، قزاقستان، اوکراین و برزیل استقبال بیشتری صورت گرفته است ضمن اینکه در کشورهایی مانند جمهوری آذربایجان، ساحل عاج، غنا و ماداگاسکار نیز متقاضیانی داشته‌ایم. فعلاً چند شرکت خصوصی در کشورهای قزاقستان و روسیه و برزیل و اوکراین و آذربایجان و ازبکستان فعال هستند. در لایحه بودجه ۱۴۰۰ از فعالان کشت فراسرزمینی حمایت و آنجا عنوان شده است که در شرایط مساوی برای واردات کالا بین تجار و تولیدکننده محصول فراسرزمینی، وزارت جهاد کشاورزی باید محصول را از تولیدکننده کشت فراسرزمینی خریداری کند. این تبصره در برنامه بودجه سال ۱۴۰۱ نیز تکرار شده است. شاطرزاده ادامه داد: در اینجا باید تصریح کنم اگر فعال کشت فراسرزمینی محصولی را کشت کند و آن محصول به هر دلیلی از بین برود و یا کشور مبدأ ممنوعیت صادرات وضع کند ما مسئولیتی را قبول نمی‌کنیم و تمام مسئولیت‌های حقوقی بر عهده خود فعالان است. ما تنها محصول نهایی را تحویل می‌گیریم و هزینه آن را پرداخت می‌کنیم. وی گفت: کسانی که می‌خواهند در این زمینه فعالیت کنند باید سرمایه کافی داشته و تجربه کافی در حوزه سرمایه‌گذاری و اقتصاد بین‌الملل و مدیریت پروژه‌های بزرگ بین‌المللی داشته باشند و کارشناسان حقوقی مجربی در اختیار داشته باشند ضمن اینکه در سیاست‌های ابلاغی جدید کشاورز ایرانی به خارج از کشور اعزام نمی‌شود بلکه از ظرفیت کشاورزان بومی آن کشورها در کنار مدیریت ایرانی استفاده می‌شود چرا که در سال‌های گذشته حضور کشاورزان ایرانی در برخی کشورها با توجه به اینکه به قوانین و فرهنگ و زبان آن کشورها آشنایی نداشتند، چالش‌های زیادی را ایجاد کرده بود. باید بگویم وزارت جهاد کشاورزی نه می‌تواند و نه اجازه دارد در این حوزه سرمایه‌گذاری کند و تمام سرمایه‌گذاری‌ها توسط بخش خصوصی انجام می‌شود.